

Tämä on lyhennelmä alkuperäisestä päätöksestä, joka löytyy aluehallintoviraston verkkosivulta www.avi.fi suomeksi kohdasta Koronapäätökset tai ruotsiksi kohdasta Coronadelgivningar

TARTUNTATAUTILAIN 16 §:N MUKAINEN PÄÄTÖS PAKOLLISESTA TERVEYSTARKASTUKSESTA ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTON ALUEEN RAJANYLITYSPAIKOILLE

ASIA

Tartuntatautilain 16 §:n mukainen päätös terveystarkastukseen määrittämiseksi tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n mukaisen SARS-CoV-2-viruksen aiheuttaman yleisvaarallisen covid-19-tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi.

ASIAN TAUSTA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on 27.11.2021 antanut ohjauskirjeen tartuntatautilain mukaisista toimenpiteistä matkustajille, jotka ovat oleskelleet maissa, joissa on todettu B.1.1.529-koronavirusmuunnoksen leviämistä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 27.11.2021 antaman tiedon mukaan tämänhetkiseen epidemiologiseen tietoon perustuen ja huomioiden varovaisuusperiaatteen THL katsoo, että henkilön oleskelu seuraavissa maissa voi johtaa henkilön altistumiselle uudelle B1.1.529-virusmuunnoksen (Omicron-virusmuunnos): Etelä-Afrikka, Namibia, Botswana, Zimbabwe, Lesotho, Eswatini (Swazimaa) Mosambik ja Malawi.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on 27.11.2021 julkaissut verkkosivun ”Uusi huolestuttava koronavirusmuunnos omikron (B.1.1.529)” <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/muuntuneet->

koronavirukset/uusi-huolta-aiheuttava-koronavirusmuunnos-omicron-b.1.1.529- , jonne se päivittää listausta niistä maista, jossa henkilön oleskelu voi johtaa henkilön altistumiseen uudelle omikron-virusmuunnokselle.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 1.12.2021 (VN/31072/2021) korjannut 27.11.2021 antamaansa ohjauskirjettä. Korjauksen mukaan terveystarkastuksen ulkopuolelle voidaan rajata kuljetus- ja logistiikka-alalla toimivat matkustaja- tai tavaraliikenteen kuljettajat, alusten, ilma-alusten tai junien miehistöt heidän työtehtävissään ja vaihtomiehistöt heidän siirtyessään työtehtäviin tai työtehtävissä. Kyseisille kuljetus- ja logistiikka-alan henkilöille tulee kuitenkin tarjota mahdollisuus osallistua covid-testiin heidän niin halutessaan ja mikäli henkilöllä on koronatautiin viittaavia oireita tai on muuten aihetta epäillä koronavirustartuntaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 16.12.2021 (VN/31072/2021) täydentänyt 27.11.2021 antamaansa ja 1.12.2021 korjaamaansa ohjausta. Täydennyksen mukaan THL on 13.12.2021 todennut lausunnossaan sosiaali- ja terveysministeriölle, että Omikron-virusmuunnos on levinnyt tällä hetkellä edellä mainittujen maiden lisäksi erityisesti Nigeriassa, Iso-Britanniassa, Norjassa ja Tanskassa.

Sosiaali ja terveysministeriö kehottaa täydennyksessään aluehallintovirastoja, kuntia ja sairaanhoitopiirejä huomioimaan yllä mainitun THL:n lausunnon, jossa se toteaa Omikron-muunnoksen leviävän myös Nigeriassa, Iso-Britanniassa, Norjassa ja Tanskassa.

Täydennyksen mukaan tartuntatautilain 16 §:n mukaisten pakollisten terveystarkastusten piiriin tulisi sisällyttää 1.12.2021 annetussa ohjauskirjeessä mainittujen maiden lisäksi THL:n arvioon perustuen Norjassa, Tanskassa, Iso-Britanniassa ja Nigeriassa oleskelleet henkilöt. Näistä maista tulijoille tulisi pyrkiä paikallisten resurssien sallimissa rajoissa järjestämään pakollinen terveystarkastus, kuitenkin siten, että mikäli maahan saapuvalla henkilöllä on esittää todistus enintään 48 tuntia ennen Suomeen saapumista tehdystä negatiivisesta testistä ei pakolliseen terveystarkastukseen olisi aihetta.

Pakollisten terveystarkastusten osalta sosiaali- ja terveysministeriö toteaa täydennyksessään, että ohjauskirjeessä 1.12.2021 esitetyt rajaukset ovat edelleen tarkoituksenmukaisia ja tarkastusten ulkopuolelle voidaan rajata siinä todetut ryhmät, kuten kuljetus- ja logistiikka-alan henkilöstö. Lisäksi terveystarkastusten ulkopuolelle voidaan jättää 31.12.2021 saakka vuonna 2005 tai myöhemmin syntyneet ja 1.1.2022 alkaen vuonna 2006 tai myöhemmin syntyneet.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa

haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Aluehallintovirasto määrää tartuntatautilain 16 §:n nojalla kaikki Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueen rajanylityspaikkojen kautta Suomeen saapuvat henkilöt, jotka ovat viimeisen 14 vuorokauden aikana oleskelleet maissa, joissa on havaittu B.1.1.529-virusmuunnoksen (omikron) leviämistä, osallistumaan terveystarkastukseen järjestämään terveystarkastukseen yleisvaarallisen covid-19-tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ylläpitää verkkosivua, jonne se päivittää ne maat, joissa havaittu B.1.1.529 -viruksen (omikron) leviämistä.

Määräyksen rajaukset

Määräys ei koske henkilöä, joka esittää luotettavan todistuksen enintään 48 tuntia ennen Suomeen saapumista tehdyn covid-19-testin negatiivisesta tuloksesta. Todistusta voidaan pitää luotettavana, jos siitä käy ilmi testatun henkilön nimi ja syntymäaika, testauksessa käytetty diagnostinen metodi, näytteenottoaika sekä todistuksen antanut laboratorio, terveydenhuollon viranomainen tai muu kansallinen viranomainen.

Määräys ei 18.12.2021-31.12.2021 välisenä aikana koske vuonna 2005 tai sitä myöhemmin syntyneitä lapsia.

Määräys ei 1.1.2022-31.1.2022 välisenä aikana koske vuonna 2006 tai sitä myöhemmin syntyneitä lapsia.

Määräys ei myöskään koske kuljetus- ja logistiikkahenkilöstöä työtehtävissään tai työtehtäviin liittyvissä siirtymissä.

Voimassaolo

Määräys on voimassa ajalla 18.12.2021-31.1.2022.

1.12.2021 annetun määräyksen kumoaminen

Tämä päätös kumoaa 1.12.2021 annetun Etelä-Suomen aluehallintoviraston tartuntatautilain 16 §:n mukaisen määräyksen (ESAVI/42009/2021) ajalta 18.12.2021-31.12.2021.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Tartuntatautilain 14 §:n mukaan kunnan on järjestettävä yleisiä rokotuksia ja terveystarkastuksia tartuntatautien ehkäisemiseksi. Rokotukseen tai terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Tartuntatautilain 15 § mukaan aluehallintovirasto voi määrätä järjestettäväksi toimialueensa jollakin paikkakunnalla tai tietyssä työpaikassa, laitoksessa, kulkuneuvossa tai vastaavassa paikassa oleskeleville terveystarkastuksen, jos tarkastus on yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarpeen. Terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Terveystarkastuksen suorittaa lääkäri tai asianmukaisen koulutuksen saanut muu terveydenhuollon ammattihenkilö lääkärin valvonnassa. Tarkastuksen osana voidaan ottaa välttämättömiä näytteitä ja tehdä muu tutkimus, josta ei aiheudu merkittävää haittaa tutkittavalle.

Tartuntatautilain 16 § mukaan aluehallintovirasto voi päättää, että 14 ja 15 §:n mukaiseen terveystarkastukseen osallistuminen on pakollista, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä. Päätös voi kohdistua yksittäiseen tai useaan henkilöön.

Virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan päätöksen pakollisesta terveystarkastuksesta, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä.

Tartuntatautilain 22 § mukaan yleisvaaralliseen tai valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen ja sairastuneeksi perustellusti epäillyn sekä tällaiseen tautiin altistuneen tai perustellusti altistuneeksi epäillyn henkilön on annettava asiaa selvittävälle terveydenhuollon ammattihenkilölle nimensä, syntymäaikansa tai henkilötunnuksensa, yhteystietonsa, kotikuntansa sekä mahdollinen muu oleskelupaikkansa sekä muut tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarvittavat välttämättömät tiedot. Yleisvaaralliseen tai valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen ja sairastuneeksi perustellusti epäillyn henkilön on annettava asiaa selvittävälle terveydenhuollon ammattihenkilölle tartuntataudin leviämisen estämiseksi käsityksensä tartuntatavasta, -ajankohdasta ja -paikasta sekä niiden henkilöiden nimet, jotka ovat voineet olla tartunnan lähteenä tai saada tartunnan.

Tartuntatautilain 88 §:ssä viitataan rikoslain (39/1889) 44 luvun 2 §:ään, jossa säädetään terveydensuojelurikkomuksesta määrättävästä rangaistuksesta. Henkilö voidaan rikoslain säännöksen mukaan tuomita terveydensuojelurikkomuksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi, jos hän tahallaan tai törkeästi

huolimattomuudesta rikkoo tartuntatautilain 16 §:n perusteella asetetun velvollisuuden.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Johtopäätökset

Covid-19-tartuntataudin leviämisen ehkäiseminen on yhteiskunnallisesti tärkeää, jotta kansalaisten perusoikeus elämään ja turvallisuuteen voidaan turvata. Covid-19-tartuntojen leviämisen ehkäisemisessä tartunnanlähteiden ja tartunnalle altistuneiden henkilöiden tunnistaminen ja jatkotartuntojen estäminen ovat keskeisiä keinoja tähän.

Etelä-Afrikassa ja Botswanassa on havaittu uusi koronavirusmuunnos B.1.1.529, jossa on useita viruksen piikkiproteiinin rakenteeseen kohdistuvia perimän mutaatioita. Muutosten johdosta viruksen pelätään leviävän aiempia virusmuunnoksia tehokkaammin ja mahdollisesti aiheuttavan tautitapauksia myös aiemmin koronavirustaudin sairastaneille sekä täyden rokotussarjan saaneille. EU-maat ovat 26.11.2021 päättäneet aktivoida rajojen terveysturvallisuutta koskevan hätäjarrumekanismiin ja sen mukaan EU-maiden tulee välittömästi keskeyttää matkustajaliikenne Botswanasta, Eswatinista, Lesothosta, Mosambikista, Namibiasta, Etelä-Afrikasta ja Zimbabwesta. EU-linjauksen mukaisesti jäsenmaiden tulee testata ja määrätä rokotusstatuksesta riippumatta karanteeniin kaikki näistä maista saapuvat matkustajat sekä ehkäistä mahdolliset jatkotartunnat huolehtimalla mahdollisimman tehokkaasta tartunnanjäljityksestä.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen 27.11.2021 antaman tiedon mukaan tämänhetkiseen epidemiologiseen tietoon perustuen ja huomioiden varovaisuusperiaatteen THL katsoo, että henkilön oleskelu seuraavissa maissa voi johtaa henkilön altistumiselle uudelle B1.1.529-virusmuunnoksen (omikron-virusmuunnos): Etelä-Afrikka, Namibia, Botswana, Zimbabwe, Lesotho, Eswatini (Swazimaa) Mosambik ja Malawi.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos ylläpitää verkkosivua (<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/muuntuneet-koronavirukset/uusi-huolta-aiheuttava-koronavirusmuunnos-omicron-b.1.1.529->) jonne se päivittää ajankohtaisesti ne maat, joissa henkilön oleskelu voi johtaa altistumiselle uudelle B1.1.529-virusmuunnokselle (omikron).

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että uusi koronavirusmuunnos B.1.1.529 muodostaa merkittävän uhan väestön terveyden ja hyvinvoinnin vaarantumiseen, rokotussuojan riittämättömyyteen sekä

epidemiatilanteen olennaiseen heikkenemiseen. Tarkemman tutkimustiedon vielä puuttuessa virusmuunnoksen aiheuttamaan uhkaan tulee varovaisuusperiaatteen mukaisesti vastata tehokkailla toimenpiteillä, joilla pyritään tunnistamaan kaikki henkilöt, joilla voi olla kyseisen virusmuunnoksen aiheuttama tartunta, estämään mahdolliset ja estämään näin virusmuunnoksen aiheuttaman taudin leviäminen. Ministeriön kannan mukaisesti on perusteltua välittömästi harkita, että kaikki matkustajat, jotka ovat viimeisen 14 vuorokauden aikana oleskelleet maissa, joissa on havaittu kyseisen virusmuunnoksen leviämistä, määrättäisiin tartuntatautilain 16 §:n mukaisesti pakolliseen terveystarkastukseen oireista ja rokotusstatuksesta riippumatta.

Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan päätös pakollisesta terveystarkastuksesta voidaan kohdistaa myös henkilöihin, joilla on esittää tartuntatautilain 16 a §:n edellyttämät todistukset.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 1.12.2021 korjannut ohjauskirjettään siten, että tartuntatautilain 16 §:n mukaisen pakollisen terveystarkastuksen ulkopuolelle voidaan rajata kuljetus- ja logistiikka-alalla toimivat matkustaja- tai tavaraliikenteen kuljettajat, alusten, ilmalusten tai junien miehistöt heidän työtehtävissään ja vaihtomiehistöt heidän siirtyessään työtehtäviin tai työtehtävissä. Kyseisille kuljetus- ja logistiikka-alan henkilöille tulee kuitenkin tarjota mahdollisuus osallistua covid-testiin heidän niin halutessaan ja mikäli henkilöllä on koronatautiin viittaavia oireita tai on muuten aihetta epäillä koronavirustartuntaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön 16.12.2021 antaman ohjauskirjeen mukaan tartuntatautilain 16 §:n mukaisten pakollisten terveystarkastusten piiriin tulisi sisällyttää 1.12.2021 annetussa ohjauskirjeessä mainittujen maiden lisäksi THL:n arvioon perustuen Norjassa, Tanskassa, Iso-Britanniassa ja Nigeriassa oleskelleet henkilöt. Näistä maista tulijoille tulisi pyrkiä paikallisten resurssien sallimissa rajoissa järjestämään pakollinen terveystarkastus, kuitenkin siten, että mikäli tulijoilla on esittää enintään 48 tuntia ennen Suomeen saapumista hankittu negatiivinen ennakkotestitodistus ei pakolliseen terveystarkastukseen olisi aihetta.

Pakollisten terveystarkastusten osalta sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että ohjauskirjeessä 1.12.2021 esitetyt rajaukset ovat edelleen tarkoituksenmukaisia ja tarkastusten ulkopuolelle voidaan rajata siinä todetut ryhmät, kuten kuljetus- ja logistiikka-alan henkilöstö. Lisäksi terveystarkastusten ulkopuolelle voidaan jättää 31.12.2021 saakka vuonna 2005 tai myöhemmin syntyneet, ja 1.1.2022 alkaen vuonna 2006 tai myöhemmin syntyneet.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että tartuntatautilain 16 a – g §:ssä säädetyt maahantuloon liittyvät säännökset eivät ole uuden koronavirusmuunnoksen havaitsemisen myötä nyt yksistään riittäviä ja kokonaisarvion perusteella tartuntatautilain 16 §:n mukainen päätös on

välttämätön tässä laajuudessa Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueen rajanylityspaikoille.

Aluehallintovirasto määrää edellä tämän päätöksen kohdassa *määräys* kerrotun mukaisesti tartuntatautilain 16 §:n nojalla kaikki Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueen rajanylityspaikkojen kautta Suomeen saapuvat henkilöt, jotka ovat viimeisen 14 vuorokauden aikana oleskelleet maissa, joissa on havaittu B.1.1.529-virusmuunnoksen (omikron) leviämistä, osallistumaan terveystarkastuksen yleisvaarallisen covid-19-tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos ylläpitää verkkosivua, jonne se päivittää ne maat, joissa havaittu B.1.1.529-viruksen (omikron) leviämistä.

Määräys ei koske henkilöä, joka esittää luotettavan todistuksen enintään 48 tuntia ennen Suomeen saapumista tehdyn covid-19-testin negatiivisesta tuloksesta. Todistusta voidaan pitää luotettavana, jos siitä käy ilmi testatun henkilön nimi ja syntymäaika, testauksessa käytetty diagnostinen metodi, näytteenottoaika sekä todistuksen antanut laboratorio, terveydenhuollon viranomaisen tai muu kansallinen viranomaisen. Tämä vastaa tartuntatautilain 16 g §:n 2 momentissa määriteltyä luotettavaa testitodistusta.

Määräys ei 18.12.2021-31.12.2021 välisenä aikana koske vuonna 2005 tai sitä myöhemmin syntyneitä lapsia.

Määräys ei 1.1.2022-31.1.2022 välisenä aikana koske vuonna 2006 tai sitä myöhemmin syntyneitä lapsia.

Määräys ei myöskään koske kuljetus- ja logistiikkahenkilöstöä työtehtävissään tai työtehtäviin liittyvissä siirtymissä.

Määräys on voimassa ajalla 18.12.2021-31.1.2022. Aluehallintovirasto on arvioinut, että tilanteen vakavuudesta johtuen määräys on syytä saattaa voimaan nopeasti.

Tämä päätös kumoaa 1.12.2021 annetun Etelä-Suomen aluehallintoviraston tartuntatautilain 16 §:n mukaisen määräyksen (ESAVI/42009/2021) ajalta 18.12.2021-31.12.2021.

Jos terveystarkastukseen tartuntatautilain 16 §:n nojalla määrätty henkilö ei noudata hänelle asetettua velvoitetta, voi kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri pyytää virka-apua tartuntatautilain 89 §:n nojalla.

Aluehallintovirasto toteaa edelleen, että jos henkilö kieltäytyy osallistumasta tässä päätöksessä määrättyyn pakolliseen terveystarkastukseen, rikoslain 44 luvun 2 §:n säännökset voivat tulla sovellettavaksi. Rikoslain 44 luvun 2 §:n mukaan se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo tartuntatautilain 16 §:ssä tarkoitettua pakollista terveystarkastusta, on tuomittava, jollei teosta

muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, terveydensuojelurikkomuksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Perustuslaki (731/1999) 7, 10, 22 §

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1, 6, 8, 9, 14, 15, 16, 16 a – g §, 22, 60, 63, 88 ja 89 §

Rikoslaki (39/1889) 44 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen voi tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin perusteella hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös laitetaan mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n nojalla täytäntöön heti.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa ylitarkastaja Meiju Heikkinen, p. 0295 016 000 (vaihe).

johtajan sijainen,
päällikkö

Riku-Matti Lehikoinen

ylitarkastaja

Meiju Heikkinen

LIITTEET

Liite 1, Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen kunnat

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Etelä-Suomen aluehallintovirastossa 31.1.2022 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi.

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi

Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen kunnat ja kuntayhtymät

Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen sairaanhoitopiirit, joita pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen poliisilaitokset

Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen pelastuslaitokset

Rajavartiolaitoksen esikunta, jota pyydetään tiedottamaan päätöksestä Etelä-Suomen rajanylityspaikkoja

Tulli

Helsingin Satama Oy

Lappeenranta Airport

Finavia Oyj

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Valtioneuvoston kanslian viestintäosasto

Maksutta